Bijlage 6
Vergadering 23-2-2023

Adviesraad Sociaal Domein Leiden
Verslag themabijeenkomst brede werkveld d.d. 9 februari 2023

Locatie: Nieuwe Energie, 3e Binnenvestgracht 23, Leiden

Aanwezig: Leden Adviesraad Sociaal Domein Leiden: Kees van Oosten (voorzitter), Caroline Angenent, Yvet Bommeljé, Johan Hogendoorn, John van Oostrom, Nico van Wijk en Yasemin Tel (beleidsmedewerker)
Genodigden: Zie deelnemerslijst
Gast: Frank Mittertreiner en Gerrie Corino, respectievelijk voorzitter en coördinator klanten van de Voedselbank Leiden e.o.

1. Welkom en opening door Kees van Oosten

De voorzitter heet de aanwezigen van harte welkom op de themabijeenkomst van de Adviesraad Sociaal Domein Leiden. Het doet hem goed om te zien dat er vanuit diverse geledingen vertegenwoordigers aanwezig zijn. De bijeenkomst heeft als thema rondkomen in onzekere tijden, met als centraal onderwerp de Voedselbank Leiden e.o. De Adviesraad heeft de heren Frank Mittertreiner en Gerrie Corino van de Voedselbank Leiden e.o. bereid gevonden om de bijeenkomst van een inleiding te voorzien en daarmee een aanzet te geven voor een informele gedachtewisseling. De voorzitter geeft hierop het woord aan de heren Mittertreiner en Corino.

2. Inleiding door de heren Frank Mittertreiner en Gerrie Corino, respectievelijk voorzitter en coördinator klanten van de Voedselbank Leiden e.o. (Leiderdorp, Oegstgeest en Zoeterwoude)

De heer Mittertreiner start met een woord van dank aan de Adviesraad voor de uitnodiging om de genodigden meer te mogen vertellen over waar de voedselbank zich sterk voor maakt. Hij nodigt een ieder ook uit om een keer een kijkje te komen nemen bij de voedselbank.

De heren Mittertreiner en Corino nemen de aanwezigen vervolgens aan de hand van een PowerPoint presentatie mee in het reilen en zeilen van de Voedselbank, waar het motto "Oog voor voedsel, hart voor mensen" de leidraad is. Zij gaan daarbij in op cijfermatige kengetallen en op inhoudelijke zaken als waarom een voedselbank; wat kenmerkt de voedselbank; wie zijn de klanten van de voedselbank; hoe werkt de voedselbank; de samenwerking met andere organisaties en de meest recente ontwikkelingen.

De voedselbank verstrekt gratis voedsel, maar wel vanuit de verwachting dat de betrokken klanten zich inzetten om uit de problemen te komen. De richtlijn voor het verstrekken van gratis voedsel is maximaal drie jaar. In incidentele gevallen kan van deze termijn afgeweken worden. Bij het bepalen of iemand in aanmerking komt voor de voedselbank worden landelijk vastgestelde financiële criteria gehanteerd. Deze criteria worden periodiek bijgesteld aan de hand van de Nibud normen.

De voedselbank bedient op dit moment om en nabij de 580 klanten/huishoudens, wat feitelijk neerkomt op zo'n 1600 personen. Het aantal klanten heeft in de afgelopen twee jaar een behoorlijke stijging laten zien, maar lijkt zich nu te stabiliseren. Met dit klantenbestand nadert de voedselbank wel zijn grens om het goed te kunnen organiseren. De voedselbank beschikt voor het uitvoeren van zijn werkzaamheden over circa 100 vrijwilligers. Gezien de toename aan klanten is het werven van meer vrijwilligers een belangrijk speerpunt. De voedselbank streeft ernaar om zijn klanten eenmaal per week van een voedselpakket voor 3 à 4 dagen te voorzien. Dit heeft een principiële achtergrond, in de zin van dat op deze manier de zelfredzaamheid van de klanten wordt aangesproken, maar ook een praktische dat meer uitdeeldagen niet te organiseren valt. Het uitreiken van de pakketten gebeurt op drie uitdeeldagen op twee locatie. Daarnaast beschikt de voedselbank over een bezorgdienst voor klanten die niet in de gelegenheid zijn om zelf hun pakket te (laten) halen, maar ook hier bereikt de voedselbank de grens van zijn mogelijkheden. De heren Mittertreiner en Corino wordt de suggestie meegegeven om bij vrijwilligersorganisaties naar bezorgmogelijkheden te informeren. Zij nemen deze suggestie in overweging.

Het verwerven van voedsel gebeurt via diverse stromen. Regionaal via het Regionaal Distributie Centrum (VBNL); lokaal via diverse lokale organisaties/leveranciers, buurtinitiatieven en via Groentepark Bontekoe. De waarde van het uitgedeelde voedsel ligt zo rond 1,2 miljoen euro. De voedselbank heeft zelf voor aanvullende aankopen een bedrag van € 100.000 in zijn begroting opgenomen. Het inkopen van voedsel gebeurt altijd lokaal. De voedselbank is een onafhankelijke organisatie, die zijn gelden verwerft via donaties en subsidies van de betrokken gemeenten.

De heer Mittertreiner sluit de presentatie af met hoe de voedselbank zijn rol in de bestrijding van armoede in de regio Leiden ziet. De voedselbank wil vanuit een onafhankelijke positie regionaal meedenken en meepraten over het thema armoedebestrijding. Het uitvoeren van de core business; het verstrekken van gratis voedsel aan mensen die dat tijdelijk nodig hebben en deze klanten een veilige omgeving te bieden, blijft echter voorop staan.

3. Interactief onderdeel

De voorzitter stelt de aanwezigen in de gelegenheid om met de heren Mittertreiner en Corino over hun presentatie in gesprek te gaan. Dit leidt onder meer tot de volgende vragen en reacties.

- Bereikt de voedselbank de volledige doelgroep? Dit is niet het geval. De klanten komen op diverse manieren bij de voedselbank terecht; uit zichzelf of via een doorverwijzing. De gemeente is in het kader van zijn armoedebeleid wel bezig met het in kaart brengen van het totaal.

- Gevraagd wordt om inzicht in de automatiseringssystemen van de voedselbank. De voedselbank maakt gebruik van een gesloten systeem, waar alleen de voedselbank inzicht en toegang toe heeft. Er wordt op geen enkele wijze gegevens uitgewisseld met andere instanties c.q. de gemeente.

- Houdt de voedselbank rekening met extra uitgaven, bijvoorbeeld hoge zorgkosten? De voedselbank heeft wel klanten met een handicap en bij het intakegesprek worden ook wel de persoonlijke omstandigheden in kaart gebracht. Het toetsen of iemand in aanmerking komt gebeurt echter eenduidig via landelijk vastgestelde financiële criteria.

- Op de vraag of mensen zonder een ID en/of ongedocumenteerden in aanmerking komen voor een voedselpakket, reageert de heer Mittertreiner ontkennend. De diaconaal werker van De Bakkerij geeft aan dat er wel mogelijkheden zijn om voormelde doelgroep van een voedselpakket te voorzien, zij het dat hierbij wel om maatwerk gaat.

- Gevraagd wordt of er iets te doen is aan de rijvorming bij het uitdeelcentrum. Spreker kan zich voorstellen dat het zichtbaar zijn voor de omgeving een drempel kan opwerpen om zich bij de voedselbank aan te melden. De voedselbank is zich van dit dilemma bewust en dit heeft ook continu de aandacht. Met oplossingen als het invoeren van een tijdslot, het verruimen van de uitdeeltijden e.d. wordt geprobeerd rijvorming tegen te gaan. De rijvorming beperkt zich nu nog tot een rij met eerste mensen bij de start van een uitdeeldag, maar ook hiervoor wordt naar een oplossing gezocht.

- In de presentatie kwam naar voren dat de voedselbank de verwachting heeft dat de betrokken klanten zich inzetten om uit de problemen te komen. In relatie tot dit punt wordt van gedachten gewisseld over de samenwerkingsverbanden die de voedselbank heeft met diverse ondersteunende organisaties als SchuldHulpMaatje en SUN (Stichting Urgente Noden). Vanuit de aanwezigen wordt meer concreet aangegeven op welke wijze voormelde organisaties ondersteuning kunnen bieden. De heer Corino geeft in het gesprek nog aan dat de voedselbank vooral een verwijzende rol heeft en dat het de voedselbank niet alleen gaat om ondersteuningsmogelijkheden op financieel gebied, maar vooral ook om ondersteuning op het gebied aan taal. De taalbarrière die er bij sommige klanten is, vormt een belemmering om mensen verder op weg te helpen. Hij verwijzen vraagt veel tijd en leidt niet altijd tot een snelle oplossing. Het zou helpend zijn als er een centraal punt komt waar klanten met al hun ondersteuningsvragen terecht kunnen. Hierover wordt al gesproken met Incluzio, waar brede kennis is van de mogelijkheden binnen het sociaal domein.

- De heren Mittertreiner en Corino wordt naar hun lange termijn visie gevraagd. De voedselbank besteedt al vele jaren tijd en energie aan het ondersteunen van zijn klanten, zonder dat dit tot een concrete oplossing leidt. Hoe kijken zij tegen de stelling aan dat het een maatschappelijke verantwoordelijkheid is om te zorgen dat niemand meer in een situatie van bestaansonzekerheid leeft? De heren Mittertreiner en Corino zijn het met spreker eens dat de hulp die de voedselbank biedt een pleister op de wonde is. De voedselbank vormt ook slechts een klein onderdeel van het grote vraagstuk van de armoedebestrijding dat bij de gemeenten ligt. De heer Mittertreiner is echter van mening dat armoede nooit helemaal uit te bannen valt. Er zal altijd een groep zijn die (tijdelijk) hulp nodig heeft.
  Wethouder Jermoumi beaamt dat het aan de gemeente is om zich over het vraagstuk van de armoedebestrijding te buigen en dat het omhoog brengen van de bestaanszekerheid daar een belangrijk onderdeel van is. Binnen de gemeente Leiden wordt veel inzet gepleegd op het terugdringen van de armoede en daar is hij trots op. Met beleid wordt geprobeerd een vangnet te creëren voor de inwoners van Leiden, maar deze is niet volledig dekkend. Er blijft een groep mensen die lastig te bereiken en/of te helpen is. De gemeente probeert aan de hand van een door het Nibud uit te voeren effectrapportage inzicht te krijgen in waar c.q. bij welk type huishouden de bestaanszekerheid het meeste knelt. Aan de hand van de uitkomsten kan bepaald worden wat er nog aan het armoedebeleid ontbreekt c.q. waar er kennis te halen valt. Dit alles met het doel de existentiële vraag rondom armoede te kunnen beantwoorden. Voor wat betreft de stelling is de wethouder het met de spreker eens dat niet alleen op gemeentelijk niveau naar (beleids)oplossingen gekeken moet worden, maar ook naar mogelijkheden voor participatie vanuit de centrale overheid.

- De suggestie wordt ingebracht om met lotgenoten van de voedselbank initiatieven te ontwikkelen om bijvoorbeeld gezamenlijk te koken. Er wordt positief op deze suggestie gereageerd. Incluzio en BuZz zijn voor dit soort initiatieven de meest geschikte organisaties. In relatie tot deze suggestie wordt de vraag ingebracht of de voedselbank bij zijn klanten ervaringen ophaalt. De heer Corino heeft het plan om binnenkort tijdens een uitdeeldag klanten op hun tevredenheid met de inhoud van de voedselpakketten te bevragen. Hij moet hier echter wel voorzichtig in handelen om geen valse verwachtingen te scheppen. De voedselbank blijft namelijk voor een belangrijk deel afhankelijk van giften.

- De wethouder wordt om een toelichting gevraagd op het besluit om het armoedebeleid van de gemeente met een jaar te verlengen. De wethouder licht toe dat de door de Overheid ingestelde tijdelijke maatregelen de belangrijkste reden vormen voor de verlenging. De verlenging biedt ruimte om af te wachten wat de rijksmaatregelen na 2024 gaan doen en wat dit betekent voor gemeentelijk beleid. Daarnaast geeft het ruimte om de uitkomsten van het eerder aangehaalde onderzoek van het Nibud in het nieuwe armoedebeleid te verwerken.

- Bij de uitvoering van het armoedebeleid kan aanspraak worden gemaakt op verschillende potjes; deze worden niet allemaal opgemaakt. Hoe zorgt de gemeente ervoor dat iedereen van de diverse (financiële) mogelijkheden op de hoogte is? De wethouder geeft aan dat een laagdrempelige communicatie via diverse kanalen hier een belangrijke schakel in vormt. Maar ook de maatschappelijke organisaties kunnen qua informatievoorziening hier een rol in spelen. Het is aan de gemeente om dit te coördineren en te kijken waar er gaten vallen.

- De eerstelijns gezondheidszorg kan een rol van betekenis hebben in het bestrijden van armoede, bijvoorbeeld door het aanbieden van gratis tandartshulp. Deze vorm van ondersteuning wordt nog niet aangeboden. Vanuit de aanwezigen wordt aangegeven dat hierover wel gesprekken gaande zijn tussen de eerstelijns zorg en het Zorgkantoor. Het streven is de eerste initiatieven binnen twee jaar uit te rollen. De voorzitter verzoekt spreker deze informatie met de Adviesraad te delen.

4. Afsluiting

De voorzitter wil toe naar een afronding. Hij dankt de heren Mittertreiner en Corino voor hun inspirerende presentatie; de wethouder dat hij voor deze bijeenkomst tijd vrij heeft kunnen maken en de aanwezigen voor hun komst en inbreng. De voorzitter nodigt hierop iedereen uit om met een hapje en een drankje nog wat met elkaar na te praten.

Deelnemerslijst bijeenkomst brede werkveld Adviesraad Sociaal Domein Leiden
9 februari 2023

1	Kees van Oosten	ARSD
2	Caroline Angenent	ARSD
3	Johan Hogendoorn	ARSD
4	John van Oostrom	ARSD
5	Nico van Wijk	ARSD
6	Yvet Bommeljé	ARSD
7	Yasemin Tel	ARSD
8	Elvera Spierenburg	ARSD
1	Frank Mittertreiner	Voedselbank Leiden e.o., voorzitter, spreker
2	Gerrie Corino	Voedselbank Leiden e.o., coördinator klantencontact, spreker
3	Abdelhaq Jermoumi	Gemeente Leiden, wethouder armoedebeleid
4	Anna v. Andel	Gemeente Leiden, ambtenaar social impact team
1	Erna ten Broeke	Seniorencoach Bos- en Gasthuis Incluzio
2	Wilhelmien Giessen	Incluzio Leiden, coördinator Odensehuis Leo
3	Azra…	Vluchtelingenwerk afd. Leiden
4	Job van der Zwet	Vluchtelingenwerk afd. Leiden
5	Anneke de Swart	Ouderenberaad ZHN
6	Gerard van de Grind	Humanitas thuisadministratie, bestuur
7	Judith van den Berg-Meelis	Diaconie de Bakkerij, diaconaal predikant/coördinator
8	Tamara Breton	Diaconie de Bakkerij, diaconaal werker
9	Kees Bakx	ARSD Zoeterwoude, voorzitter
10	Mirjam Vollebregt	ARSD Zoeterwoude, Jeugd/Wmo
11	Marianne Kooijmans	ARSD Oegstgeest, voorzitter
12	Roelf Scholma	Centrale familieraad GGZ Rivierduinen, vicevoorzitter
13	Sandra Jasperse	Centrale familieraad GGZ Rivierduinen, voorzitter
14	Roel Rodenburg	Centrale Cliëntenraad De Binnenvest, voorzitter
15	Britt van Duyvenvoorde	Stg. Lumen, cliëntondersteuner
16	Doortje van Helden	Stg. Present, projectcoördinator
17	Abel Boels	Platform Gehandicapten Leiden, voorzitter
18	Erik Olijerhoek	Platform Gehandicapten Leiden, ondersteuner
19	Eli de Graaf	Gemeenteraadslid, Partij Sleutelstad
20	Dagmar Doorn	Gemeenteraadslid, ChristenUnie-duo
21	Ivo van Spronsen	Gemeenteraadslid, GroenLinks
22	Armin Zukanović	Gemeenteraadslid, D66-duo
23	Esmee van Meer	Gemeenteraadslid PvdA
24	Marieke Josten	Cardea Jeugdhulp
25	Pien Lambermont	Leids burger (en oud voorzitter Adviesraad WMO Leiden)
26	Angela de Jong	Stg. Voor Elkaar Leiden, hoofdcoördinator
27	Judith van Groos	Universiteit Leiden, FSW
28	Leny van Luling	ARSD Kaag en Braassem, voorzitter
29	Matthijs Landsmeer	ARSD Leiderdorp
30	Bart van Zandwijk	ARSD Leiderdorp
31	Maigreït Kruijer	SUN Leiden, bureaucoördinator
32	Ingrid Linnemans	Coöperatie SWT, directeur/bestuurder